

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
відділення стаціонарного догляду в умовах цілодобового
перебування/проживання комунальної установи «Територіальний центр
соціального обслуговування (надання соціальних послуг)
Роздільнянської міської ради»
13.03.2025**

Одеса, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 13.03.2025 групою НПМ здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду в умовах цілодобового перебування/проживання комунальної установи «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Роздільнянської міської ради» (далі – установа, заклад).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Тихоненко Тетяна Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Попова Марія Федорівна, представник Уповноваженого в Одеській області;

Чернецька Вікторія Василівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Фісюков Сергій Сергійович, представник громадської організації;

Жук Олексій Володимирович, представник громадської організації;

Абдуллаєв Марат Абдуллаєвич, представник громадської організації.

Загальна інформація:

Відвідування закладу здійснюється вперше.

Установа знаходиться за адресою: 67400, Одеська область, Роздільнянський район, місто Роздільна, вулиця Молодіжна, будинок 135.

Керівник закладу - Чорба Тетяна Іванівна.

Згідно з Положенням про відділення стаціонарного догляду в умовах цілодобового перебування/проживання комунальної установи «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Роздільнянської міської ради», затвердженим Розпорядженням комунальної установи «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Роздільнянської міської ради» від 04.01.2021 № 01В (далі – Положення), заклад є бюджетною установою комунальної форми власності. Заклад утворений для надання соціальних послуг громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги за місцем проживання або в умовах стаціонару.

На соціальне обслуговування в установі мають право громадяни похилого віку, особи з інвалідністю, хворі (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більше, як на чотири місяці), які не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду, визнані такими в порядку, затвердженому МОЗ, громадяни, які перебувають у складній життєвій ситуації, у зв'язку з безробіттям і зареєстровані в державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, стихійним лихом, катастрофою (і мають на своєму утриманні неповнолітніх дітей, дітей з інвалідністю, осіб похилого віку, осіб з інвалідністю), якщо середньомісячний сукупний дохід їх сімей нижчий ніж прожитковий мінімум для сім'ї.

Заклад розрахований на перебування – 30-ти осіб. На день відвідування в установі перебувало 29 осіб (13 жінок та 16 чоловіків), з яких: 14 – ліжкових хворих, 14 – особи, яким встановлено групу інвалідності, 7 – особи, які відносяться до маломобільних груп населення, 2 – внутрішньо переміщені особи, 3 - особи на платній основі.

За 2024 рік у закладі померло 14 осіб (причиною смерті здебільшого є хронічна серцево-судинна недостатність).

Штатна чисельність працівників закладу 14 штатних одиниць, з яких фактично працюючі: завідувач відділення – 1 особа, сестра медична – 1 особа, молодші медичні сестри по догляду за хворими – 4 особи (працює по змінах), кухонний робітник – 2 особи, санітарка-прибиральниця – 1 особа, підсобний робітник – 1 особа, охорона – 3 особи. Вакантні посади: дієтична сестра – 1 особа.

На день відвідування заклад забезпечено виробами медичного призначення та лікарськими засобами.

У закладі облаштовано кімнати для відпочинку, у яких встановлено телевізори для колективного перегляду телевізійних передач та проведення різноманітних заходів.

На день відвідування всі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та отримують медичні послуги, передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення.

Пансіонат налагодив співпрацю з благодійними та волонтерськими організаціями, від яких отримує гуманітарну допомогу, що обліковується та використовується на потреби підопічних.

За 2024 рік з місцевого бюджету заклад профінансовано на суму 8 041 708,90 грн, благодійної та гуманітарної допомоги отримано на суму 23 000,00 грн (миючі засоби) та 113 000,00 грн (крісла колісні та матраци).

Сума витрат на харчування одного підопічного на один день у закладі складає 103,11 грн, сума витрат на медикаменти на одну особу в день складає 8,27 грн.

Територія установи огорожена та доглянута.

Будівля закладу обладнана автоматичною пожежною сигналізацією.

Вікна закладу не заґратовані.

Підопічні забезпечені чотириразовим харчуванням.

Підопічні проживають в одноповерховому корпусі. В кімнатах проживають від 1 до 4 людей. Санітарний стан кімнат, постільної білизни та одягу підопічних задовільний. Кімнати облаштовані твердим інвентарем у достатній кількості.

Розподіл по кімнатах здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей, віку, діагнозу та стану здоров'я підопічних.

Всі підопічні установи мають документи.

У закладі в достатній кількості наявні технічні засоби реабілітації (милиці, крісла колісні, ходунки, купальні стільчики тощо).

На момент відвідування система опалення у закладі функціонує та забезпечує комфортний температурний режим у житлових та нежитлових приміщеннях. У санітарно-гігієнічних та житлових кімнатах, а також у харчоблоці наявна гаряча вода у системі водопостачання.

Підопічні вільно пересуваються закладом та територією.

У закладі наявний генератор, яким забезпечуються резервне живлення харчоблоку, медичного пункту, житлових приміщень установи.

Група НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з 5 підопічними та 5 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту». У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні підопічні продовжують перебувати у житлових кімнатах.

Порушення права на охорону здоров'я та медичне забезпечення (стаття 49 Конституції України).

2. Відповідно до вимог Типового положення про територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2009 № 1417 (далі – Положення), підопічні у відділенні стаціонарного догляду мають бути забезпечені цілодобовим медичним обслуговуванням. Водночас групою НПМ встановлено, що житлові кімнати закладу не облаштовано кнопками виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до медичних працівників.

3. На день відвідування у закладі залишається вакантною посада молодшої медичної сестри, що негативно впливає на якість та своєчасність отримання медичної допомоги підопічними.

4. У приміщенні, де зберігаються лікарські засоби, відсутній гігрометр для здійснення контролю за відносною вологістю повітря. Відповідно до пункту 4 розділу II Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом МОЗ від 16.12.2003 № 584 (далі – Правила), у приміщенні для зберігання лікарських засобів слід підтримувати температуру та вологість повітря, яка відповідає вимогам інструкції для медичного застосування лікарського засобу.

Окрім того, у порушення пункту 6 розділу II Правил приміщення для зберігання лікарських засобів не забезпечено холодильником (фото 1).

Відсутність холодильника та гігрометра створює ризик порушення умов зберігання та може призвести до змін у хімічному складі лікарських засобів. Це може знизити їх ефективність або зробити небезпечними для підопічних.

Наприклад, деякі ліки можуть втрачати ефективність або навіть ставати токсичними при неправильних умовах зберігання.

Вказане порушення за час написання звіту частково усунуто, а саме в маніпуляційний кабінет було встановлено холодильник (фото 2).

5. Пунктом 46 Положення визначено, що на кожного громадянина, який перебуває у відділенні стаціонарного догляду, ведеться особова справа, яка передбачає ведення медичної документації. Заклад забезпечений одним кваліфікованим медичним фахівцем, яка суміщає дві посади старшої медичної сестри та дієтичної сестри. Зважаючи на обставини медична документація ведеться з порушенням, що призводить до порушення термінів проведення планового медичного огляду підопічних та не виконання рекомендацій індивідуальних програм реабілітації. Також щодо окремих підопічних не виконуються рекомендації лікарів, а саме після отриманого лікування у закладі охорони здоров'я установою замінюються призначені ліки на ліки з аналогічною діючою речовиною.

За час написання звіту всі особові справи підопічних були приведені у відповідність, підопічні пройшли плановий медичний огляд та з профільними лікарями було обговорено питання призначення ліків (фото 3).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

6. Перспективне меню закладу має одноманітний характер (в раціоні підопічних відсутні овочі та фрукти), що може призвести до погіршення стану здоров'я отримувачів соціальної послуги, особливо тих, хто потребує спеціальних дієт через наявні хронічні захворювання або вікові особливості.

7. У холодильниках встановлено порушення правил товарного сусідства продуктів харчування, що може призвести до перехресного забруднення продуктів харчування та втрати їх якості.

Окрім того, виявлено немарковані продукти харчування, що суперечить пункту 1 статті 32 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Зазначене не дає можливості визначити їх терміни придатності та відповідність умов зберігання.

Вказане порушення усунуто за час написання звіту (фото 5, 6).

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

8. Не всі приміщення закладу у повній мірі пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме:

- на сходах при вході до будівлі пансіонату та всередині відсутні попереджувальні тактильні смуги по ширині проходу (плити з конусоподібними випуклостями) або контрастне кольорове маркування;

- пороги дверей не виділені контрастною стрічкою;

- при вході в окремі кабінети не розміщені інформаційні таблички з зазначенням номеру та назви відповідного кабінету шрифтом Брайля, що ускладнює орієнтацію для відвідувачів та підопічних. (фото 7)

Порушення права на ефективні засоби юридичного захисту (стаття 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 40, 57, 59 Конституції України).

9. У житловому корпусі відсутній інформаційний стенд з інформацією про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо. (фото 8)

10. Відповідно до статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» підопічні є суб'єктами права на безоплатну вторинну правничу допомогу. Проте, у закладі не налагоджена співпраця з місцевим центром з надання безоплатної вторинної правничої допомоги, що призводить до порушення права підопічних на професійну правничу допомогу.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

11. У порушення пункту 2 розділу VIII Державного стандарту житлові кімнати для двох і більше осіб не облаштовано ширмами для забезпечення приватності. Таким чином, підопічні змушені роздягатись (переодягатись) у присутності інших підопічних.

12. Окрім того, групою НПМ встановлено, що м'який інвентар підопічних не персоналізовано.

Зазначене не створює належну атмосферу для позитивного терапевтичного середовища підопічних (фото 9)

Вказане порушення усунуто за час написання звіту (фото 10).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1 Роздільнянській міській раді Одеського району Одеської області забезпечити:

контроль за дотриманням прав підопічних;

вжиття невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу;

облаштування на території закладу укриття з урахуванням вимог чинного законодавства.

2. Відділенню стаціонарного догляду в умовах цілодобового перебування/проживання комунальної установи «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Роздільнянської міської ради» забезпечити:

облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

встановлення у житлових кімнатах кнопок виклику персоналу;

заповнення вакантних посад медичного персоналу;

належний контроль за умовами зберігання лікарських засобів;

урізноманітнення меню закладу;

облаштування будівлі закладу відповідно до норм ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

розміщення на інформаційних стендах інформацію про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо;

налагодження співпраці з місцевим центром з надання безоплатної вторинної правничої допомоги.

Додаток: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
головний спеціаліст
Відділу сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини

Тетяна ТИХОНЕНКО

Фотоматеріали

Фото № 1

Фото № 2

Фото № 3

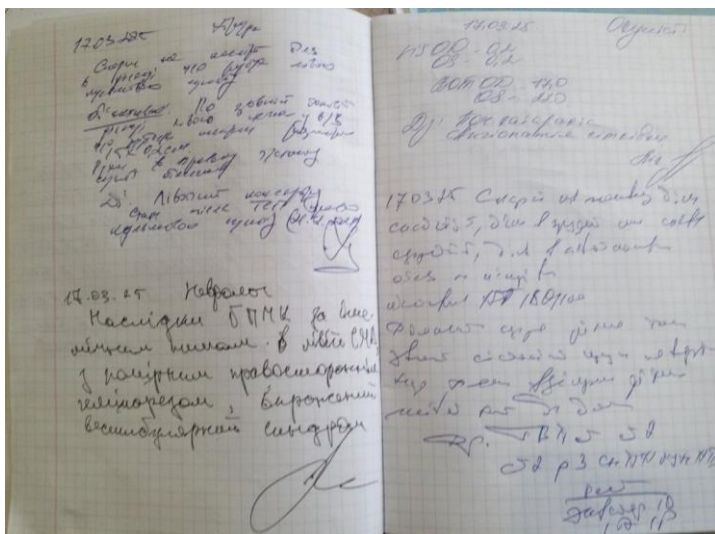

Фото № 4

Фото № 5

Фото № 6

Фото № 6

Фото № 7

Фото № 8

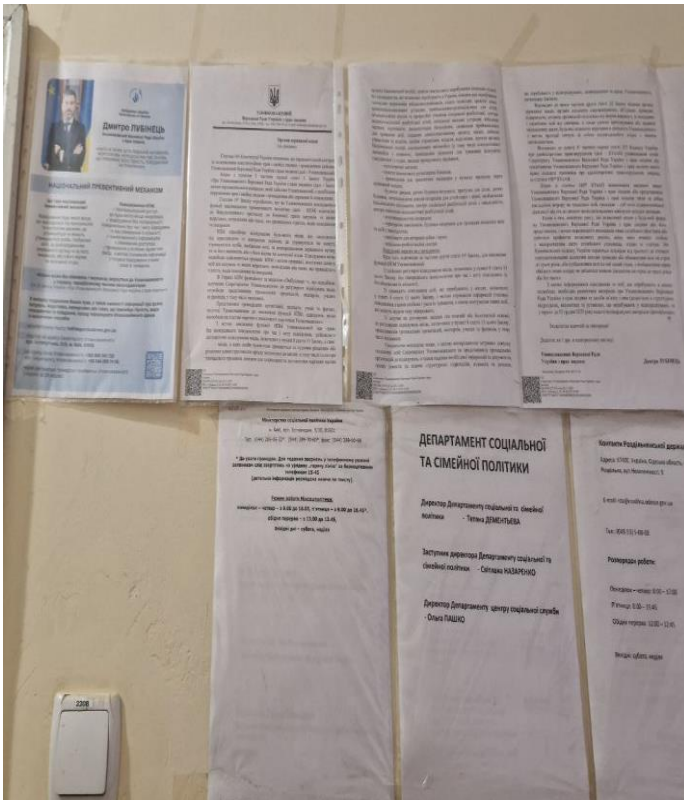

Фото № 9

Фото № 10

